

10. O MANS-u

10. O MANS-u

Vizija MANS-a je Crna Gora kao društvo aktivnih građana koji ostvaruju socijalna, ekonomska i građanska prava u saradnji sa odgovornom, transparentnom i efikasnom vlašću na svim nivoima.

Naši **strateški ciljevi** za period 2005 – 2008 su:

- Izrada, implementacija i nadgledanje socijalnih, ekonomskih i građanskih politika i zakonskih regulativa se odvijaju uz stvarno učešće građana.
- Sprovođenje djelotvornih građanskih akcija za borbu protiv korupcije u državnim institucijama.
- Građani i njihova udruženja koriste i unaprijeđuju mehanizme za komunikaciju sa državnim institucijama u oblastima koje se odnose na socijalne, ekonomske i građanske slobode.

Ciljeve ostvarujemo kroz tri **programske oblasti**:

- Jačanje učešća građana u izradi, sprovođenju i nadgledanju državnih politika i zakona kroz informativno-edukativne kampanje, javne rasprave, radionice, priručnike za građane, besplatne pravne savjete građanima čija prava se krše i sprovođenje javnih kampanja za poštovanje mišljenja građana od strane državnih organa na svim nivoima.
- Nadgledanje rada državnih institucija u procesu izrade i sprovođenja zakona i politika kroz konsultacije sa građanima i ekspertima, terenske posjete, SOS telefon za prijavu kršenja prava i nepravilnosti u radu državnih organa, INFO telefon za slobodan pristup informacijama, monitoring medija, istraživanja i analize.
- Izgradnja kapaciteta civilnog društva za sprovođenje javnih kampanja za društvene promjene i uspostavljanje vladavine prava i pružanje podrške građanima u ostvarivanju njihovih prava kroz unapređenje društvenog i zakonskog okvira za učešće NVO u donošenju odluka, obuku, podršku razmjeni informacija i uspostavljanju saradnje unutar nevladinog sektora i sa drugim relevantnim društvenim činiocima.

Aktivnosti MANS na polju borbe protiv korupcije su prepoznate i od strane **Transparency International-a**, lidera u borbi protiv korucije na globalnom nivou sa kojim je MANS potpisao ugovor o partnerstvu.

MANS je član mreže **FOI Advocates** koja okuplja pojedince i institucije koje se širom svijeta zalažu za poštovanje i unapređivanje prava na slobodan pristup informacijama.

MANS je član **UN NGO IRENE**, mreže nevladinih organizacija koja je pod pokroviteljstvom Ujedinjenih Nacija, kao i **Građanskog Pakta za jugo-istočnu Evropu i Mreže integriteta** koja ima za cilj zaustavljanje političke korupcije u zemljama jugo-istočne Evrope i uspostavljanje novih standarda integriteta.

Siromaštvo i korupcija

Tokom 2003. i 2003. godine, MANS je u okviru izrade crnogorske Strategije za smanjenje siromastva u proces procjene siromaštva, identifikacije rješenja, prioriteta i indikatora za monitoring i evaluaciju uključio preko 6000 građana i mobilisao preko 60 nevladinih organizacija.

S obzirom da je Vlada Crne Gore naposljetku odlučila da ne prihvati većinu komentara građana, posebno onih koji korupciju prepoznaju kao ključni uzrok siromaštva, MANS je na osnovu mišljenja građana napisao "shadow report" koji je sadržao i preporuke za procjenu siromaštva i socijalne i ekonomske politike.

MANS je takođe sproveo i nadgledanje primjene Strategije, zalagao se na njene izmjene i unaprijeđenje, i lobirao kod Svjetske banke, Međunarodnog monetarnog fonda, UN agencija i ostalih relevantnih institucija da kreiraju dodatni pritisak na Vladu. Kao rezultat našeg lobiranja, većina naših komentara je potvrđena u zajedničkom izvještaju Svjetske banke i MMF-a o procjeni crnogorske Strategije kao i u zvaničnim ocjenama datim od strane UN agencija. Vlada je bila prinuđena otpočne sa procesom identifikacije prioriteta za Strategiju kao i razvoj antikorupcijskih politika.

Ključni rezultat: Kampanja koju je MANS sproveo u vezi sa Strategijom je rezultirala zahtijevom Svjetske banke i MMF-a da Vlada Crne Gore uzme u obzir mišljenja građana kao i da Strategija za smanjenje siromaštva mora sadržati antikorupcijske politike.

Milenijumski razvojni ciljevi

Kampanja na promociji Strategije i Milenijumskih razvojnih ciljeva (MDG) koju je sproveo MANS, prema ocjenama Programa za razvoj Ujedinjenih Nacija – UNDP, predstavlja jedinstveni doprinos globalnoj MDG kampanji.

U partnerstvu sa javnim televizijskim servisom i dvije privatne TV stanice kao i u saradnji sa preko 60 nevladinih organizacija i institucija, MANS je kreirao osam 40-minutnih dokumentarnih emisija. Svih osam emisija je emitovano u udarnom terminu i to dva puta na svakoj od televizija. Svaka od emisija je bila posvećena određenom milenijumskom cilju i prikazivala je različita lica siromaštva kroz životne priče koje su kazivali sami akteri, sadržala je intervjuje sa zvaničnicima i statističke podatke o siromaštvu u Crnoj Gori.

Emisije o Milenijumskim razvojnim ciljevima su predstavljale i crnogorsku nominaciju za UN MDG Award a bile su predstavljene in a Međunarodnom festivalu dokumentarnih filmova o ljudskim pravima u Pragu.

Ključni rezultati: U partnerstvu sa Vladom, nevladinim organizacijama i televizijskom kućama, MANS je kroz kampanju promovisao Milenijumske razvojne ciljeve u kontekstu Crne Gore i povezao ih sa globalnim milenijumskim ciljevima.

Prostorno planiranje i nelegalna gradnja

Tokom 2004. godine, u saradnji sa drugim NVO, MANS je nadgledao sprovođenje Zakona o lokalnoj samoupravi u opštinama Podgorica, Kotor i Kolašin u oblasti kreiranja odgovarajućih zakonskih mehanizama za učešće građana u donošenju odluka. Kako bi kreirala slobodan prostor za buduću izgradnju velikih stambeno-poslovnih objekata, Opština Podgorica je otpočela sa rušenjem nelegalno sagrađenih individualnih kuća, koristeći policiju i kršeći ljudska prava. MANS je iskoristio nove mehanizme koje je pružao Zakon o lokalnoj samoupravi, prikupio preko 1000 potpisa građana i lokalnom parlamentu dostavio prvu građansku inicijativu. Lokalni parlament je odbio da prihvati inicijativu pa je MANS sproveo jaku medijsku kampanju i uspio da zaustavi rušenje useljenih nelegalnih objekata do donošenja odgovarajuće zakonske regulative.

S obzirom da je Vlada Crne Gore potpisala Bečku Deklaraciju o neformalnim naseljima u Jugoistočnoj Evropi¹, na inicijativu MANS-a, Pakt Stabilnosti, Kancelarija Visokog komesara za ljudska prava u Srbiji i Crnoj Gori i UNDP su od Vlade zatražili da problem nelegalne gradnje počne rješavati na transparentan način i uz puno poštovanje ljudskih prava. Krajem 2005. godine, Ministarstvo zaštite životne sredine i uređenja prostora je počelo sa izradom nove zakonske regulative, a MANS je mobilisao preko 1500 građana da daju svoje mišljenje o načinu rješavanja problema nelegalne gradnje.

Ključni rezultati: Uloga MANS-a u nadgledanju rada lokalne uprave je dovela do prestanka kršenja ljudskih prava u procesu rješavanja problema nelegalne gradnje; Novi zakon se priprema uz punu participaciju građana.

Transparentna i odgovorna uprava

MANS je u 2004. godini sproveo jaku medijsku kampanju kreirajući pritisak na Vladu da konačno procesuiru, a Skupština usvoji Zakon o konfliktu interesa. Imajući u vidu da su poslanici, tokom diskusije u parlametu, značajno izmijenili Zakon, MANS je Ustavnom sudu Crne Gore podnio inicijativu za ocjenu ustavnosti člana zakona koji je članovima Vlade i dalje omogućavao članstvo u odborima direktora kompanija. Ustavni sud je ocjenio da sporni član nije u skladu sa Ustavom nakon čega je on izbrisan iz Zakona a članovi Vlade su morali napustiti pozicije u odborima direktora.

MANS je u 2004. godini uspostavio SOS telefon za prijavu korupcije i kršenja zakona i do sada je kroz pružanje besplatnih pravnih savjeta obradio 300 slučajeva. Od usvajanja Zakona o slobodnom pristupu informacijama u novembru 2005. godine, MANS je uputio više od 1200 zahtjeva za informacijama na adrese preko 60 institucija.

¹ Bečka Deklaracija o nacionalnim i regionalnim politikama i programima za neformalna naselja u Jugoistočnoj Evropi je potpisana 28. septembra 2004. godine od strane ministara Albanije, Makedonije, Crne Gore i Srbije, u prisustvu Dr E. Busek (Specijalnog Koordinatora Pakta Stabilnosti) i L. Reutersward (UN-Habitat, direktora globalnog sektora).

MANS je sproveo prvo i do sada jedino istraživanje o načinima i oblicima korupcije u oblasti prostornog planiranja i izdao publikaciju koja sadrži 40 studija slučaja, a koja je prezentovana na 58. UN NVO Konferenciji u Njujorku. Na našu inicijativu, Agencija za sprečavanje pranja novca je razvila procedure za praćenje finansijskih transakcija u građevinskoj industriji.

U saradnji sa Savjetom Evrope, UNDP-jem i vladinom Upravom za antikorupciju, MANS je organizovao prvu nacionalnu antikorupcijsku konferenciju koja okupila predstavnike preko 40 relevantnih institucija i stranih eksperata. Učesnici konferencije su se založili za kreiranje Akcionog plana za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala koji će omogućiti implementaciju antikorupcijskih politika koje je usvojila Vlada. Nakon konferencije, Ministarstvo unutrašnjih poslova je uspostavilo Komisiju za razvoj akcionog plana koja je nedavno završila prvi nacrt plana. MANS učestvuje u radu Komisije kao jedini predstavnik nevladinog sektora omogućavajući civilnom sektoru da utiče na sadržaj dokumenta.

MANS je lobirao kod Ministarstva pravde za uspostavljanje okvira za borbu protiv korupcije na lokalnom nivou, a kao svoj doprinos, u saradnji sa građanima, razvili smo model Lokalnog antikorupcijskog akcionog plana (LAAP). Ministarstvo pravde je uspostavilo radnu grupu za razvoj Strategije i prihvatilo LAAP kao polaznu osnovu.

Ključni rezultati: Zahvaljujući inicijativi MANS-a i njenom prihvatanju od strane Ustavnog suda, članovi Vlade ne mogu obavljati više javnih funkcija, a četiri potpredsjednika Vlade i šest ministara su zbog konflikta interesa bili primorani da podnesu ostavke u odborima direktora preduzeća.

Medijska kampanja koju je MANS sproveo i lobiranje u partnerstvu sa međunarodnim institucijama su inicirale kreiranje Akcionog plana za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala.

Naš dosadašnji rad su podržali brojni **donatori**, uključujući:

- United Nations Development Programme
- US Agency for International Development/ ORT
- Organisation for Security and Cooperation in Europe
- Council of Europe,
- German Government, Stability Pact for Southeast Europe,
- Balkan Trust for Democracy,
- Swedish Helsinki Committee for Human Rights,
- Open Society Institute - Human Rights & Governance Grants Program,
- Charles Steward Mott Foundation,
- National Endowment For Democracy – NED,
- Rockefeller Brothers Fund,
- British Embassy,
- Royal Netherlands Embassy,
- IRD/USAID,
- HIVOS - Netherlands,
- Norwegian People's Aid,
- International Rescue Committee,
- Catholic Relief Services,
- Regional Environmental Center